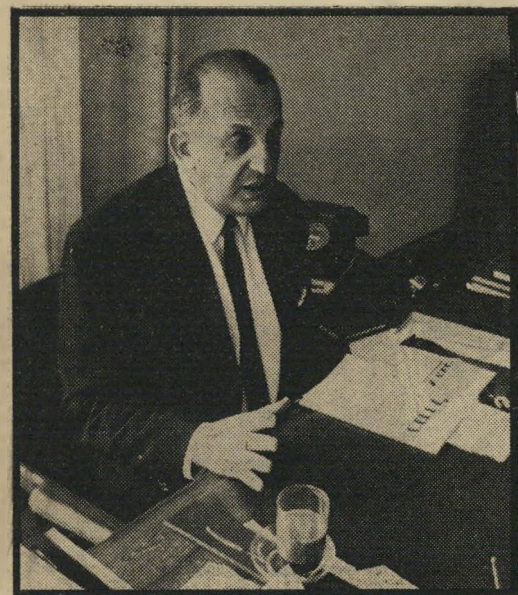

הסערה שהתחוללה מאז הפירסום בבית הוועד-הפועל של ההסתדרות קצרה כבר תוצאות ראשונות: המוסד לביקורת של ההסתדרות החליט לחקור את העיסקות האלה. אולם מאז התברר כי אין כוונת הביקורת ההסתדרותית לחשוף בגלוי את כל המימציאים, אלא להסתיר מעיני השכירים חברי ההסתדרות. "העולם הזה" דורש פירסום מלא של מימצי החקירה, וכדי לסייע לחוקרים בעבודתם, הוא מפרסם בעמוד זה מימציים חדשים, בהם חייבת הביקורת לטפל, אם ברצונה לעבוד ברצינות.

איך הגיעו שלושים פקידים של "יכין-חק"ל, החברה לעיבוד פרדסים הנתונה לבעלות ההסתדרות והסוכנות, לרכוש של מיליונים? מי סייע להם בכך, ולמה? "העולם הזה" חשף לראשונה את מלוא היריעה, גילה כי פקידי ההסתדרות בכירים, המנהלים את משק הכספים שלה, היו מעורבים בפרשה. הוא גילה גם, כי כתוצאה מכך רכשו אותם עסקנים רכוש משלהם. השאלה שהוצגה אז היתה: איך יכלו אנשי צמרת ההסתדרות להשתמש לעסקיהם הפרטיים בכספי קרנות-הגמל של השכירים בישראל?

עסקים נצמדת

ד"ר רע"ף מנהל את עסקי "גאול"

רע"ף גילה התעניינות עמוקה, ויחד עם זאת גם רוחב-לב. הוא הרי האיש שרגיל להתעסק בענייני כספים. הוא הסכם בין שני הצדדים — זאת אין איש יודע, וזה גם לא חשוב. חשובות יותר התוצאות המעשיות. ובכן, את הזכות שהיתה לגמול על הפרדס הטוב (250 דונאם) כתלמונד לא ניצל רע"ף לטובת החברה ההסתדרותית שבראשה הוא עומד. תחת זאת נמכר הפרדס לפקידים הבכירים, לחברתם הפרטית, הלא היא אשתולה בע"מ. מהיכן לקחו את הכסף לקנות את הפרדס? אולי חשוב הדבר לאנשי המוסד לביקורת של ההסתדרות: כעבור זמן מה נכנס אותו רע"ף, יחד עם עמיתו מנחם ים, שחור מבנק הפועלים, לשותפות עם אותה אשתולה, כשרכשו ביחד את חלקו ואת פרדסו של יוסף אפשטיין מבנק פויכטוונגר. אם ינסו החברים רע"ף וים-שחור, כמו שניסו השבוע ידידיהם, ללחוש באוזני המוסד לביקורת כאילו להם עצמם אין יד בדבר, וכאילו עשו זאת כנאמנים של מישו אחר, אזי כדאי לאנשי הביקורת לעיין בערימות המיסמכים האינפורמטיביים המצויות בידי כונס הנכסים של בנק פויכטוונגר. שם, באחת מהצהרותיו של אפשטיין בפני פקיד האוצר, נאמר: "מכרתי את זכויותי (בחברה הפרטית טענה) לחברות אשתולה — חברה למטעים בע"מ — מחצית המניות הניל, ולחשבו הדד בע"מ מחצית מן המניות הניל, בתמורה של 1,640,000 לירות ישראליות". ומי הם בעלי מניות משגב הדד? הלא הם, בין השאר, עסקני ההסתדרות רע"ף וים-שחור, שכל אחד מהם שלט אז על שליש ממניות החברה.

בצל הפרדסים

ל פני שעלה בית צי"ם בתלאביב בלהבות, שכנו בו משרדים רבים. בין השאר: משרדי חברת "יכין-חק"ל העוסקת בעיבוד פרדסים, ומשרדי גמול, העוסקת בהשקעות כספיים.

בצמרת יכין כיהנו, ועודם מכהנים, כשלושים פקידים בכירים שהקימו חברות פרדסים פרטיות, כמו טעפה ואשתור לה. בראש גמול עומד הד"ר שלמה רע"ף, ומכיוון שיכין היתה זקוקה להחזאת, ובקופות גמול ישנם הרבה מאות מיליונים, נתן הד"ר הלוואות טובות ליכין.

צמרת יכין נתנה לו בתמורה אופציה על פרדס טוב בתלמונד. כלומר: לחברת גמול של ההסתדרות היתה זכות הראשונים, במידה שתרצה, לרכוש את הפרדס הזה, הנושא רוחיים טובים.

מפה לשם, נרקמו יחסים ידידותיים בין צמרת יכין לדוק"ט טור, ואז, כשהעסקים הפרטיים של פקיד יכין ועקו לכסף, באו פקיד יכין בצורה מאד פרטית אל ד"ר רע"ף, וביקשו אותו, כאיש המתמצא בעניינים כספיים, שיעזור להם.

נציגי הפקידים נפגשו באותה תקופה עם הד"ר רע"ף ב"אחת המסעדות היקרות של תלאביב, ופרשו בפניו את כל היריעה: נכנסנו לעסקים פרטיים, במסגרת תוכנית של פרדס זייטון, והעסקים הלכו והתרחבו, ועתה אנו זקוקים להרבה כסף.

המחשב והכלה היפה

ולמה לא נערך מיכרז? השיב המנהל: "אינני בא להגיד שכל מה שעשינו הוא בסדר, בכלל, במיפעל ציבורי כמו שלנו היד היא בדרך כלל יותר פתוחה." כור הכרה את המחשב היקר מחברת אייביאם בדמי שכירות חודשיים של 5,000 לירות, סך המיסים ששילמה עבור המחשב: כ-135 אלף לירות, זאת הנידוניה שהביאה כור, ומה הביאה מצידה חברת יעול? את הציוד השיגרתי שלה, המצוי בדרך כלל בכל מיפעל מן הסוג הזה. כך הוקמה השותפות. כור, כמובן, לא שכחה לתת ליעול גם הלוואה של 50 אלף לירות.

כ יום מספקת כור כמחצית מיכולת התפוקה של המחשב. את יתר העבודות משיגה החברה בשוק הפרטי. לדעת מומחי אייביאם, הצליח יעול בעזרת השיווך עם כור לעבור מן השלב הקונבנציונאלי של המיכון אל השלב המודרני יותר. וכל זאת למה? כי על כור הופעל לחץ כבד להשתדך דחקא עם יעול, להעדיף אותו על כל מיפעל דומה לו. לתשומת לב המוסד לביקורת: בין בעלי יעול נמצא גם צעיר תלאביבי בשם דורון. אביו הוא הד"ר שלמה רע"ף, איל הכספים ההסתדרותי הידוע. עתה חייב המוסד לביקורת לבדוק מי הפעיל את הלחץ על כור להשתדך דחקא עם חברת יעול, והאם יש קשר, כפי שטוענים מיפעלי מיכון רבים בארץ, בין תפקידי הרבים של הד"ר רע"ף במשק ההסתדרותי, לבין ההתקשרות בין כור לבין יעול?

ל ינורות פלדה וזוגיות, תגורייחמום ומלט, עגורנינמל ומרגמות — את כל אלה מייצרים בכור, הענק התעשייתי הגדול ביותר בישראל, השייך כולו להסתדרות. לכן היה דרוש לכור מחשב אלקטרוני, שיעביר את כל עבודות הפקידות, התיכונן והאפסנאות לפסים מודרניים.

מומחי כור בדקו את האפשרויות, ובחירתם נפלה על המחשב האלקטרוני החדש של חברת אייביאם, הקרוי בשפת המקצוע מחשב 360. אולם אז צצה בעיה: איך להפעיל את המחשב? בעזרת צוות שכולו על טהרת אנשי כור, או בשיתוף עם אחת מעשרות החברות הפרטיות המצויות בשוק הישראלי? נבחרה האפשרות השנייה.

ללא שום מיכרז, ובלי בדיקה מקפת של תנאי השוק, נפלה הבחירה על קואופרטיב למיכון משרדי בשם יעול. וכך זכתה יעול בנתח שמן שעורר את קינאת כל המיפעלים המתחרים באותו הענף.

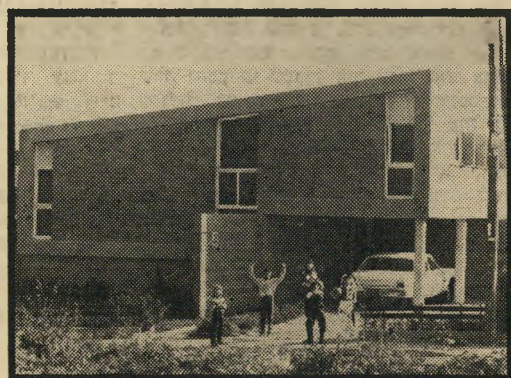
אולם כור לא הסתפקה בהתקשרות פשוטה עם המיפעל התלאביבי הזה, אלא הקימה עימו שותפות. לשותפות קראו בשם חברת יענא בע"מ, ובעליה הינם כור מצד אחד ויעול מן הצד השני — שני שותפים שוויוניות, אך לא לגמרי שחייחובות.

ל מה נכנסה כור לשותפות דחקא עם חברת יעול? שאל השבוע כתב העולם הזה את אחד מבכירי המנהלים של הענק ההסתדרותי, "זה פשוט", ענה הגשאל, "מכל הכלות שנראו לנו, בחרנו דחקא בכלה המסיימת הזו, היא נראתה לנו יפה יותר."

בית בגיבעה

עתה יצטרך המוסד לביקורת לחקור אם יאה בכלל לעסקן הסתדרותי כה בכיר, המרבה גם לנסוע לחו"ל, בתפקיד, כמובן, לנהל רמת חיים כה בורגנית? ואיך בכלל הוא מסוגל לנהל אותה? איך יבנתה הוילה, המתנשאת מעל לכל החילות הקטנות שלידה? האם ניתנו ליס-שחור הלוואות? האם כל חבר הסתדרות מן השורה יכול לקבל הלוואות כאלה? והאם יכול גם אורח פשוט לרכוש קרקע כזו באותם התנאים? בנבך הפועלים רחחו השבוע שמועות שונות. חלקן רעות-לב, חלקן יתדר סלחניות. חלקן דיברו על המימון, חלקן דיברו על הקבלן שביצע את עבודות הבנייה. אבל לא על שמועות בלבד יכון בית ההסתדרות. המוסד לביקורת חייב לכן לצרף גם את הנתונים האלה אל המסכת הרחבה של חקירותיו, ולהתיר ולפתור את כל הבעיות, בפומביות, לעיני כל חברי ההסתדרות.

פ עם היו האדמות של נוה-מגן, ליד תלאביב, שייכות לשבט הערבי ערב אל-סחאלמה. אחר-כך שייכות לאפוטרופוס על רכוש הנפקדים. לקראת הסוף הועברו לקרן הקיימת, ועתה, בגוש 6334, בחלקה 145, מתנוססת וילה לתפארת. וזה כבר סופי. היא שייכת למנחם ים-שחור, איל ההון של ההסתדרות, המיועד להיות מנכ"ל בנק הפועלים. אך הגיע חבר ההסתדרות לחילה מפוארת כזו? הוא, כמובן, מסרב לדבר על עסקיו. ידידיו סיפרו השבוע כי הגיע אלה בעזרת הוותנת, ואילו מינהל מקרקעי ישראל, שחילק במונו הרבה אדמות להרבה מכובדים ובעלי תפקידים, בישר כי אין לו נגיעה לעניין. "אנחנו לא מהחיים צד בעניין", הודיע דובר המינהל לכתב העולם הזה. "אנחנו מקבלים אמנם דמי חכירה שנתיים מידינו של ים-שחור, אבל אנחנו העברנו לרשותו את הקרקע". בספרי האחוזה עדיין לא רשומה החלקה הניל. אך איך בכל זאת רכש ים-שחור את הקרקע? סיפר הדובר: "הקרקע נמסרה לקרן הקיימת לישראל, והיא מסרה אותה לחברת שיווך עובדים של ההסתדרות. יותר מזה אינני יודע."

הווילה של ים-שחור בנוה-מגן